

‘Mensen zoeken God, en God zoekt mensen’

In gesprek met Peter Denneman smm

Peter Denneman is vice-provinciaal van de Montfortanen en sinds twaalf jaar Mediapastor. Vanaf januari van dit jaar deelt hij als lid van de Commissie Communicatie zijn ervaringen met het medium televisie.

Peter Denneman (Limmen - Noord-Holland, 1945) wist als kind al dat hij ooit missionaris wilde worden. Zijn ouders waren eenvoudige, hardwerkende en diepgelovige mensen, die elkaar hadden leren kennen in het bloembollenbedrijf. Peter beschouwt zijn roeping als het resultaat van een samenloop van omstandigheden en factoren. De overbuurjongen was Spiritijn in Cameroen en dat maakte een geweldige indruk op hem. Dat Peter dat ook wilde sloot voorts goed aan bij de religieuze setting thuis. Hij kwam graag in de kerk en genoot van zijn taken als misdienaar. De zoon van een bevriende familie ging naar het seminarie van de Montfortanen en dus leek dat ook voor Peter een begaanbare weg. De spiritualiteit van de stichter – Louis-Marie Grignion de Montfort – kwam eigenlijk pas echt aan bod in het noviciaat.

Peter was het tweede kind en met zijn drie zussen vond hij het thuis ‘gewoon gezellig’. Toen hij dan ook als twaalfjarige knaap naar het seminarie van de Montfortanen in Voorschoten ging had hij nogal veel last van heimwee. Die opleiding in Beresteyn (Voorschoten) was speciaal in het leven geroepen voor de jongens in het westen van het land. Het ging er daar heel gemoedelijk aan toe, zoals in een groot gezin. Na drie jaar moesten de leerlingen echter verder studeren in Schimmert (Zuid-Limburg), waar een grote afstand de contacten kleurde tussen de paters, de broeders en de leerlingen. Na de inkleding – op het eind van het zesde jaar - volgde het noviciaat in Valkenburg/Houthem. Peter vond het heerlijk om niet meer zo veel te hoeven studeren en zich te kunnen concentreren op het religieuze leven: het leren mediteren, het bidden van het kleine brevier en enkele rozenhoedjes. Peter: *We mochten drie keer per jaar een dag naar huis (zonder te overnachten) en daar werd lang naar uitgezien. Ruim tevoren werd afgesproken met wie je zou meerijden. Op de betreffende dag vertrokken we dan voor dag en dauw – om een uur of vier – om optimaal te kunnen profiteren van het samenzijn met familie en kennissen.*

In 1965 ging Peter naar het grootseminarie in Oirschot, waar weer een heel andere sfeer heerste. Peter: *Toen we begonnen waren we met een groep van 60 à 70 jonge mannen. Het was een woelige tijd en de discussies aan de Karl Marx Universiteit (Tilburg) sloegen over op ons. Er werd veel geëxperimenteerd en het ging er heel studentikoos aan toe. Op een gegeven moment begon de grote uittocht. Paters vertrokken, fraters vertrokken. We bleven over met de helft van het aantal waarmee we begonnen waren. Dat was wel een louteringstijd, want daarvóór werd over allerlei zaken gesproken: voetbal, sport, politiek, maar zelden over geloven. Dat is eigenlijk heel vreemd en pas toen we gebedsvieringen gingen houden ontdekten we geleidelijk iets meer van elkaars spirituele voorkeuren. Ik heb aan die tijd een grote liefde voor liturgie over gehouden.*

Pastoraat

In 1971 werd hij in de parochiekerk van Limmen door Monseigneur Zwartkruis tot priester gewijd. Peter wilde nog steeds missionaris worden en hoopte uitgezonden te worden naar Malawi. Daar was indertijd president Banda aan de macht, die een sterk repressief beleid voerde. Kritische geluiden werden niet gewaardeerd en de provinciaal was bang dat Peter zich niet altijd voldoende diplomatiek uit zou laten. Peter Denneman werd benoemd tot basispastor in Tilburg-Noord, een functie die hij tot 1994 met hart en ziel heeft uitgeoefend. Er waren veel contacten met instellingen voor welzijnswerk en maatschappelijk werk. Het pastorale werk werd steeds gecombineerd met andere activiteiten, zoals maatschappijleer en godsdienstlessen aan de MAVO. Met enige weemoed haalt hij herinneringen op aan de bijzondere vieringen die er altijd in de Goede Week gehouden

werden: Jesus Christ Superstar, Jonathan Living Seagull, Hij toen – Wij nu (over Montfort), **evrouw**cipatie. Het levensnabije pastoraat lag hem eveneens bijzonder goed. Elke middag ging hij op afspraak naar mensen toe en in die periode vormden zich vriendschappen voor het leven.

Na ruim twee decennia werd het toch geleidelijk tijd voor iets nieuws. ‘Toevallig’ belde Bart Verreijt, die op zoek was naar een priester en een pastoraal werkende voor het omroepbestuur in Lelystad. Daarmee kwam de trein in beweging: een gesprek met het parochiebestuur van Lelystad, een screentest en ter afsluiting een gesprek bij de kardinaal. Op 1 januari 1994 trad hij in dienst van het Omroepbestuur van de RKK/KRO, tegelijkertijd met pastoraal werkende Joke Litjens. Het streven was gericht op het integreren van het Omroepbestuur in de parochie in Lelystad. Na twee jaar maakte collega Adri Verweij plaats voor Ben Verberne. Er werden series tv-uitzendingen gemaakt zoals Nachtgedachten over de werken van barmhartigheid en een uitzending voor Goede Vrijdag en het wekelijkse radioprogramma Postbus 900.

Mediapastoraat

In 2000 werd gekozen voor de aanduiding Mediapastoraat in plaats van Omroepbestuur, omdat deze nieuwe benaming aangeeft dat het niet uitsluitend gaat om radio en tv, maar ook om internet en het uitgeven van boeken, CD's, DVD's en het houden van inleidingen in het land. Na een eerdere sabbatperiode, waarin Joke en Peter cursussen volgden bij het Titus Brandsma Instituut kreeg de geestelijke begeleiding nu meer nadruk, terwijl voorheen het accent lag op levensbegeleiding. Er werd een crossmediaal programma gemaakt over bidden, vasten, een prachtige serie over mystici¹. Daarop volgde in 2003 *Ben ik nou gek*: negen afleveringen met tv-portretten van hedendaagse mystici. In 2004/2005 de serie *Lekker leven - Recepten voor de ziel*. Helaas zijn dit soort programma's wegens bezuinigingen gestopt.

Het RKK-beleid is ook veranderd en richt zich de laatste tijd meer op zoekende gelovigen.

Momenteel vindt er een diepgaand kijkersonderzoek plaats naar de vieringen van het Mediapastoraat, gefinancierd door religieuzen (via Commissie PIN). Hierin staan drie vragen centraal:

1. Welke impact hebben de vieringen op het persoonlijk geloofsleven van mensen die meevieren?
2. Wat is de uitwerking op het maatschappelijk handelen?
3. Is er sprake van gemeenschapsvorming, en op welke wijze vindt die plaats?

Er zijn ruim 1000 enquêteformulieren verstuurd en daarvan zijn er ruim 700 geretourneerd. Wat zijn dat voor mensen die naar de uitzendingen van het Mediapastoraat kijken? Het zijn mensen die wegens ouderdom of ziekte aan huis gekluisterd zijn. Daarnaast steeds meer mensen die bijna over de rand van het kerkelijk leven vallen of nog wat schuchter over de rand heen kijken. Het is opmerkelijk dat de vieringen steeds meer kijkers trekken. Peter vindt het iedere keer weer een uitdaging om de juiste woorden en metaforen te zoeken. Op de dag van de uitzending is hij vanaf 7.00 uur in de kerk voor het regie-overleg. Dan de camerarepetitie voor de hele ploeg, koor, lector en voorgangers. Vaak beginnen de camera-mensen al met het draaien van fragmenten – zoals close-ups van een bloemstuk – die later kunnen worden tussengevoegd. Dan gaat hij naar de visagiste om zich te laten ontspiegelen. Terwijl Peter het openingslied zingt met de kerkgangers in de kapel, wordt de tevoren opgenomen intro uitgezonden, verzorgd door Joke Litjens. Het klokkengelui is voor Peter het teken dat de viering kan beginnen. Elke uitzending wordt teruggekeken en geëvalueerd. Telefonisch komen bestellingen en intenties binnen en er vinden pastorale gesprekken plaats. Vrij snel beginnen al weer de voorbereidingen voor de volgende viering. De tekst op de website luidt: *Het Mediapastoraat biedt zielzorg en geeft begeleiding bij de spirituele zoektocht van mensen*

¹ *Dwarssluggers in naam van God*. Hierbij werden twee boeken uitgegeven en een speciale site gebouwd en onderhouden dankzij de donaties van een vijftiental religieuze instituten.

naar God en geloof. Zij maakt daarbij gebruik van de moderne media: radio, televisie en internet. 'Mensen zoeken God, en God zoekt mensen', is het motto.

Over het thema religieuzen en de media is Peter Denneman ook heel duidelijk:

Religieuzen moeten zelf weer durven. Je moet er wat van zeggen als religieuzen scheef worden neergezet. Je moet jezelf durven te etaleren. Religieuzen hebben aan de wieg gestaan van heel veel zorginstellingen. Het is goed dat zij de staatssecretaris aan het jasje trekken wanneer zij zich zorgen maken over de richting die de ontwikkelingen uitgaan. Religieuzen hebben recht van spreken op dit terrein.

125 jaar Montfortanen in Nederland

Peter Denneman is een van de jongsten van de Nederlandse provincie van de Montfortanen. Na hem zijn er nog vijf ingetreden. De provincie is onderverdeeld in lokale en regionale gemeenschappen, waartoe de alleenwonende confraters behoren. Peter: *Een maal per maand komen we samen vanaf 16.00 uur. De gastheer bereidt een thema voor waarover we met elkaar van gedachten wisselen. We sluiten af met een korte gebedsviering en een broodje en om 20.00 uur gaat eenieder weer huiswaarts. Vroeger stond voor onze identiteit niet zozeer het club-eigene centraal – want wie weet er bijvoorbeeld dat Bas van Iersel Montfortaan was? – maar het missionaris of priester-religieus zijn. In het kader van de herbronning hebben wij – nadat de Dochters der Wijsheid ons heel nadrukkelijk hierin voor zijn gegaan - het belang van Montfort herontdekt. Het is de kunst om evenveel tijd aan je werk te besteden als aan je eigen binnenkant. Je verschraalt zo snel. Montfort trok zich regelmatig terug en hij was sterk op zoek naar dat evenwicht tussen actie en contemplatie.*

In het weekend van 19 en 20 augustus 2006 zal feestelijk worden herdacht dat de Montfortanen 125 jaar geleden naar Schimmert kwamen. Tussen 1881 en 1973 hebben ruim 2800 jongens aan de apostolische school Ste Marie gestudeerd. Bij die gelegenheid verschijnt een boek van Mathijs Schoffeleers ssm onder de titel: *Montfortanen in de Lage Landen, 1881-2006*. Na een inleidend hoofdstuk over Montfort volgen twaalf hoofdstukken die de ontwikkelingen in Nederland, deels in België en Duitsland weergeven ten tijde van de twaalf generale oversten.

Inspiratie

Gezonde mensen zijn zorgeloos waar het hun lichaam betreft. Tot tien jaar geleden gold dat ook voor Peter, maar dat veranderde van de ene dag op de andere. Hij had het gevoel dat er iets knarste in zijn zij. De longarts constateerde dat een longkwab aan het verschrompelen was en dat er ook een vlek bovenop de long zat. In korte tijd werd Peter ingewijd in de mallemolen van het medisch circuit. Bij een operatie werd een halve long verwijderd en een puntje weggehaald. Gelukkig bleek het geen kanker te zijn. Omdat Adri Verweij tijdens een viering had gesproken over zijn ziekte werd Peter bedolven onder stapels post. In die tijd meende hij dat dit misschien de laatste lente zou zijn die hij mee zou maken. Hij zag indertijd alleen maar een grote, dichte zwarte muur voor zich. Na verloop van tijd ontstonden er geleidelijk weer wat openingen in die muur. Dat zijn longcapaciteit beperkt is merkt hij wanneer hij in alle vroegte jogt, want dan moet hij vaak naar adem happen. In deze moeilijke periode in zijn leven ondervond hij veel steun van vriendinnen, vrienden, en familie.

Hij houdt van fietsen en van fotograferen en put inspiratie uit de mensen om hem heen: confraters, vriendinnen/vrienden, collega's, pastoranten. Peter: *Al die lieve mensen om me heen. Die mij waarderen, en ook bevragen, corrigeren, bevestigen. Dat samengaan van dit alles: daar kan ik van leven.*